

POSELSTVÍ SVATÉHO OTCE
JANA PAVLA II.
K XIII. SVĚTOVÉMU DNI
NEMOCNÝCH
2005

VYDALA ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE
PRAHA 2005
(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

Kristus, naděje pro Afriku

1. V roce 2005, znovu po deseti letech, bude Afrika hostitelským kontinentem pro hlavní oslavy Světového dne nemocných, které se uskuteční na poutním místě Panny Marie, Královny apoštolů, v Yaoundé v Kamerunu. Tato volba nabídne příležitost projevit konkrétní solidaritu obyvatelstvu tohoto kontinentu, které je zkoušeno velkou zdravotní nouzí. Takto se uskuteční další krok v úsilí, které před deseti lety během Třetího světového dne nemocných přijali křesťané v Africe, a to být „milosrdnými Samaritány“ bratrům a sestrám v nouzi.

V posynodální exhortaci *Ecclesia in Africa* jsem se přidržel toho, co poznamenali synodní otcové, a napsal jsem, že „dnešní Afrika může být přirovnána k muži, který sestupoval z Jeruzaléma do Jericha; padl do rukou lupičů, kteří ho o všechno obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli.“ (srov. Lk 10,30–37) A přidal jsem, že „Afrika je kontinent, kde je bezpočet lidských bytostí – mužů a žen, dětí a mládeže – podél cesty, nemocných, raněných, nemohoucích, opuštěných a odsunutých na okraj. Velmi potřebují milosrdné Samaritány, kteří by jim přišli pomoci.“¹

2. Světový den nemocných má také za cíl vyvolat úvahy o pojmu zdraví, které ve svém nejuplnějším významu narážejí na otázky harmonie lidské bytosti se sebou a se světem, který ji obklopuje. Dnešní Afrika to vyjadřuje způsobem velmi bohatým ve své kulturní tradici, jak to dosvědčují mnohé umělecké projevy jak občanské, tak náboženské, plné pocitu radosti, rytmu a hudebnosti.

Ale tato harmonie je dnes bohužel silně porušena. Mnohé nemoci ničí kontinent a mezi nimi především AIDS, „který zasévá bolest a smrt na mnoha územích Afriky.“² Spory a války, které sužují ne-

málo afrických oblastí, ztěžují zásahy zaměřené na prevenci a léčení těchto nemocných. V uprchlických táborech jsou dokonce často lidé bez potravin nezbytných k přežití.

Vybízím ty, kteří k tomu mají možnost, aby se nepřestali angažovat pro ukončení podobné tragédie.³ Těm, kteří jsou odpovědní za obchod se zbraněmi, připomínám to, co jsem napsal ve zmíněném dokumentu: „Ti, kdo podporují války v Africe prostřednictvím obchodu se zbraněmi, jsou spolupachatelé nenáviděných zločinů proti lidskosti.“⁴

3. Ohledně dramatu AIDS jsem měl již za jiných okolností možnost zdůraznit, že se jedná také o jakousi „patologii ducha“. K jejímu potření odpovědným způsobem je nutné posílit prevenci prostřednictvím výchovy k úctě k posvátným hodnotám života a prostřednictvím formace k správnému prožívání sexuality. Vždyť jestliže mnohá nakažení vznikají přenosem krví zvláště v průběhu těhotenství – nakažení, která jsou s velkým úsilím potírána –, jsou početnější ta, ke kterým dochází sexuální cestou a kterých je možné se vyvarovat především prostřednictvím zodpovědného chování a dodržováním ctnosti mravnosti.

Biskupové, kteří se zúčastnili zmíněného Synodu pro Afriku roku 1994, poukázali na to, jaký dopad má na rozšíření této nemoci nezodpovědné sexuální chování, a formulovali napomenutí, které bych zde chtěl znovu připomenout: „Věřící, a především mládež, musí být upozorňováni jak na lásku, radost, štěstí a pokoj, které přináší křesťanské manželství a věrnost, tak také na jistotu vyplývající ze zachovávání čistoty.“⁵

4. Všichni se musí cítit být zapojeni do boje proti AIDS. Občanské autority a ti, kdo vládnu, mají v této otázce poskytovat jasné a správné informace ke službě obyvatelům, a stejně tak dostatečně podpořit výchovu mládeže a péči o zdraví. Vybízím mezinárodní organizace, aby v této oblasti podpořily iniciativy inspirované moud-

¹ JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská exhortace *Ecclesia in Africa*, č. 41. In: AAS 88 (1996), s. 27.

² *Tamtéž*, č. 116.

³ Srov. *tamtéž*, č. 117.

⁴ *Tamtéž*, č. 118.

⁵ *Tamtéž*, č. 116.

rostí a solidaritou a měly v úmyslu stále hájit lidskou důstojnost a chránit nezrušitelné právo na život.

Opravdové uznání patří farmaceutickému průmyslu, který se snaží držet nízké ceny léků potřebných při léčbě AIDS. Zajisté jsou nutné ekonomické zdroje pro vědecký výzkum v oblasti zdravotnictví a ještě další jsou nezbytné k tomu, aby se objevená léčiva dostala do prodeje, ale za krizové situace, jakou představuje AIDS, musí být záchrana lidského života přednější než jakékoliv jiné zdánlivé hodnoty.

Na pastorační pracovníky se obracím s prosbou, „aby bratrům a sestřím trpícím AIDS přinášeli útěchu jak materiální, tak morální a duchovní. Vědce a zodpovědné politiky celého světa naléhavě žádám, aby pohnuti náležitou láskou a úctou ke každé lidské osobě neupřednostňovali ekonomiku před prostředky schopnými ukončit tuto hrozbu.“⁶

Chtěl bych zde s obdivem vzpomenout zvláště mnohé zdravotní pracovníky, řeholní pomocníky a dobrovolníky, kteří jako milosrdní Samaritáni vydávají svůj život, aby pomáhali obětem AIDS a pečovali o jejich členy rodiny. V tomto směru je cenná služba, kterou poskytují tisíce katolických zdravotních institucí, a pomáhají tak, někdy hrdinným způsobem, těm, kteří jsou v Africe zasaženi jakoukoliv nemocí, zvláště AIDS, malárií a tuberkulózou.

Během posledních let jsem mohl konstatovat, že moje výzvy ve prospěch obětem AIDS nevyšly naprázdno. S potěšením jsem viděl, že různé země a instituce podpořily a koordinovaly konkrétní kampaně prevence a léčby nemocných.

5. Obracím se nyní zvláštním způsobem na vás, drazí bratři biskupové, kteří jste členy biskupských konferencí ostatních kontinentů, abyste se obětavě spojili s pastýři Afriky, aby se tak účinně čelilo zejména této krizové situaci, ale i mnoha dalším. Papežská rada pro pastorační spolupráci poskytně, tak jako to činila v minulosti, vlastní příspěvek pro koordinaci a podporu takové spolupráce, a ten bude pobídnutím pro přispění každé biskupské konference.

⁶ *Tamtéž*, č. 116.

Pozornost církve k problémům Afriky není motivována pouze důvodem lidumilného soucitu k člověku v nouzi, ale je podnícena také náklonností ke Kristu Vykupiteli, jehož tvář poznává v rysech každé osoby, která trpí. Je to tedy víra, která ji vede k tomu, aby se cele angažovala v péči o nemocné, jak to také v dějinách stále dělala. Je to naděje, která ji uschopňuje k tomu, aby vytrvala v této misi i přes neustálé překážky všeho druhu, s kterými se setkává. A je to konečně láska, která jí vnuká správný přístup k různým situacím, a tak umožňuje vnímat jejich zvláštnosti a odpovídat na ně.

S tímto postojem hlubokého sdílení jde církev vstříc zraněným lidem, aby jim nabídla lásku Krista prostřednictvím mnohých forem pomoci, které jí vnuká „vynalézavost lásky“⁷. Každému opakuje: Odvahu, Hospodin na tebe nezapomněl. Kristus trpí s tebou. A ty tím, že nabídněš své utrpení, můžeš spolu s ním pracovat na spáse světa.

6. Každoroční slavení Světového dne nemocných dává všem možnost lépe pochopit důležitost pastorace v oblasti zdravotnictví. V naší době, poznamenané kulturou sekularismu, jsme někdy v pokušení nedocenit plně takový pastorační dosah. Myslíme si, že jsou to jiné oblasti, kde je v sázce osud člověka. Ale je to právě ve chvíli nemoci, kdy s větší naléhavostí vyvstává potřeba najít vhodné odpovědi na poslední otázky ohledně lidského života: otázky o smyslu bolesti, utrpení a samotné smrti, pokládané nejenom za záhadu, s kterou je nutné se namáhavě vypořádat, ale za tajemství, v němž se Kristus vtělil do naší existence a vezme ji k novému a konečnému narození pro život, který nikdy neskončí.

V Kristu je naděje pravého a plného zdraví a spása, kterou přináší, je pravou odpovědí na poslední otázky člověka. Od chvíle, kdy Pán zemřel pro celkové zdraví člověka a všech lidí, není protiklad mezi zdravím pozemským a zdravím na věčnosti.⁸ Spása představuje konečnou náplň Nové smlouvy.

⁷ Srov. JAN PAVEL II. Apoštolský list na závěr Jubilejního roku 2000 *Novo millennio ineunte*, č. 50. Praha : Sekretariát České biskupské konference, 2001.

⁸ Srov. 1 Petr 1,2-5; *liturgie Velkého pátku*, uctívání kříže.

Při nadcházejícím Světovém dni nemocných proto chceme vyhlásit naději plného zdraví pro Afriku a pro celé lidstvo a snažit se s větší rozhodností pracovat ve službě tohoto velkého úkolu.

7. V evangelním úryvku o blahoslavenstvích Pán prohlašuje: „*Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni.*“ (Mt 5,4) Protiklad, který se zdá být mezi utrpením a radostí, je překonán těšitelským působením Ducha Svatého. Duch Svatý se projevuje v tajemství ukřižovaného a zmrtvýchvstalého Krista a otvírá nás od nynějška radosti, která dojde své plnosti v blaženém setkání s Vykupitelem. Ve skutečnosti člověk netouží pouze po dobru fyzickém nebo duchovním, ale po „zdraví“, které je vyjádřené úplnou harmonií s Bohem, se sebou samým a s lidstvem. K tomuto cíli se dospěje pouze skrze tajemství utrpení, smrti a vzkříšení Krista.

Výmluvnou předzvěst této eschatologické skutečnosti nám nabízí Panna Maria, zvláště skrze tajemství svého neposkvrněného početí a svého nanebevzetí. Ona, počatá bez poskvrny hříchu, je zcela připravena konat jak Boží vůli, tak sloužit lidem, a v důsledku toho je naplněna hlubokou harmonií, z níž pramení radost.

Proto se na ni obracíme a oprávněně ji vzýváme jako „*Příčinu naší radosti*“. Radost, kterou nám Panna Maria dává, je radost, která přetrvává i uprostřed zkoušek. Myslíme-li na Afriku bohatou na obrovské lidské, kulturní a náboženské zdroje, ale souženou také nevýslovným utrpením, vyvstane nám spontánně na rtech modlitba:

*Neposkvrněná Panno Maria,
Panno bolesti a naděje,
buď dobrotivá ke každému člověku, který trpí,
a získej pro každého plnost života.*

*Obrat' svůj mateřský pohled
zvláště na ty, kteří jsou v Africe v krajní nouzi,
protože trpí nemocí AIDS nebo jinou morální nemocí.*

*Pohled' na matky, které oplakávají své děti;
pohled' na staré lidi, kterým chybí dostatečné zdroje,
aby podpořili vnoučata, jež osiřela.*

Priviň všechny na své mateřské srdce.

*Královno Afriky a celého světa,
přesvatá Panno Maria, oroduj za nás!*

Ve Vatikánu 8. září 2004

Seznam dokumentů vydaných v této ediční řadě

1. Poselství Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1994 (1993)
2. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě II. světového dne nemocných 11. února 1994 (1993)
3. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1994 (1993)
4. Poselství Svatého otce mladým celého světa u příležitosti IX. a X. světového dne mládeže 1994–1995 (1994)
5. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXXI. světovému dni modliteb za povolání (1994)
6. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1994 (1994)
7. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXVIII. světovému dni sdělovacích prostředků 15. května 1994 (1994)
8. Dopis papeže Jana Pavla II. rodinám (1994)
9. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni uprchlíků 1994–1995 (1994)
10. Poselství Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1995 (1994)
11. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě III. světového dne nemocných 11. února 1995 (1995)
12. List papeže dětem u příležitosti Roku rodiny (1995)
13. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1995 (1995)
14. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1995 (1995)
15. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXII. světovému dni modliteb za povolání (1995)
16. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIX. světovému dni sdělovacích prostředků 28. května 1995 (1995)
17. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1996 (1995)
18. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě IV. světového dne nemocných 11. února 1996 (1996)
19. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k postní době 1996 (1996)

20. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1996 (1996)
21. Poselství Svatého otce mladým celého světa u příležitosti XI. světového dne mládeže 1996 (1996)
22. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1996 v jubilejním roce jeho kněžského svěcení (1996)
23. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXIII. světovému dni modliteb za povolání 28. dubna 1996 (1996)
24. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1997 (1996)
25. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k přípravě na V. světový den nemocných 11. února 1997 (1996)
26. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1997 (1996)
27. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1997 (1997)
28. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1997 (1997)
30. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXI. světovému dni sdělovacích prostředků 11. května 1997 (1997)
31. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1998 (1997)
32. Poselství papeže Jana Pavla II. k VI. světovému dni nemocných, Loreto 11. února 1998 (1998)
33. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1998 (1998)
34. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1998 (1998)
35. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1998 (1998)
36. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXV. světovému dni modliteb za povolání 3. května 1998 (1998)
37. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXII. světovému dni sdělovacích prostředků 24. května 1998 (1998)
38. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1999 (1998)
39. Poselství papeže Jana Pavla II. k přípravě VII. světového dne nemocných 11. února 1999 (1999)

40. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1999 (1999)
41. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1999 (1999)
42. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. ke XXXVI. světovému dni modliteb za povolání 25. dubna 1999 (1999)
43. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1999 (1999)
44. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIII. světovému dni sdělovacích prostředků 16. května 1999 (1999)
45. *Incarnationis mysterium* – bula k vyhlášení Velkého jubilea roku 2000 (1999)
46. List papeže Jana Pavla II. umělcům (1999)
47. List papeže Jana Pavla II. starým lidem (1999)
48. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 2000 (1999)
49. Poselství papeže Jana Pavla II. k VIII. světovému dni nemocných (1999)
50. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2000 (2000)
51. Poselství papeže Jana Pavla II. o putování na místa spjatá s dějinami spásy (2000)
52. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 2000 (2000)
53. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2000 (2000)
54. Poselství papeže Jana Pavla II. ke XXXVII. světovému dni modliteb za povolání 14. května 2000 (2000)
55. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIV. světovému dni sdělovacích prostředků 4. června 2000 (2000)
56. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2001 (2000)
57. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni nemocných 11. února 2001 (2001)
58. Apoštolský list Jana Pavla II. daný motu proprio k prohlášení svaté Brigity Švédské, svaté Kateřiny Sienské a svaté Terezie Benedikty od Kříže za spolupatronky Evropy (2001)
59. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2001 (2001)
60. *Novo millennio ineunte* – apoštolský list papeže Jana Pavla II. na závěr Jubilejního roku 2000 (2001)
61. List papeže Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2001 (2001)
62. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVIII. světovému dni modliteb za povolání 6. května 2001 (2001)
63. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXV. světovému dni sdělovacích prostředků 27. května 2001 (2001)
64. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXII. světovému dni cestovního ruchu 27. září 2001 (2001)
65. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2002 (2001)
66. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni nemocných 11. února 2002 (2002)
67. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2002 (2002)
68. Poselství papeže Jana Pavla II. k LXXVIII. světovému dni uprchlíků 2002 (2002)
69. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIX. světovému dni modliteb za povolání 21. dubna 2002 (2002)
70. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVI. světovému dni sdělovacích prostředků 12. května 2002 (2002)
71. List papeže Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2002 (2002)
72. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIII. světovému dni cestovního ruchu 2002 (2002)
73. *Misericordia Dei* – apoštolský list o některých aspektech slavení svátosti smíření (2002)
74. *Rosarium Virginis Mariae* – apoštolský list o modlitbě svatého růžence (2002)
75. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2003 (2002)
76. Poselství papeže Jana Pavla II. u příležitosti LXXXIX. světového dne uprchlíků 2003 (2003)
77. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2003 (2003)
78. Poselství papeže Jana Pavla II. k XI. světovému dni nemocných 2003 (2003)

79. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Dni mládeže v diecézích na Květnou neděli 13. dubna 2003 (2003)
80. Poselství papeže Jana Pavla II. k XL. světovému dni modliteb za povolání (2003)
81. Poselství papeže Jana Pavla II. ke XXXVII. světovému dni sdělovacích prostředků (2003)
82. *Ecclesia in Europa* – posynodální apoštolská exhortace (2003)
83. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIV. světovému dni cestovního ruchu 2003 (2003)
84. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni míru 1. ledna 2004 (2003)
85. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni nemocných 11. února 2004 (2004)
86. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2004 (2004)
87. Poselství papeže Jana Pavla II. k XC. světovému dni uprchlíků 2004 (2004)
88. *Spiritus et sponsa* – apoštolský list papeže Jana Pavla II. k příležitosti XL. výročí vyhlášení konstituce o posvátné liturgii Sacrosanctum Concilium (2004)
89. Poselství papeže Jana Pavla II. k XIX. světovému dni mládeže na Květnou neděli 4. dubna 2004 (2004)
90. Poselství papeže Jana Pavla II. k XLI. světovému dni modliteb za povolání 2. května 2004 (2004)
91. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVIII. světovému dni sdělovacích prostředků (2004)
92. List papeže Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2004 (2004)
93. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXV. světovému dni cestovního ruchu (2004)
94. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XX. světovému dni mládeže (Kolín, srpen 2005) (2004)
95. Apoštolský list Svatého otce Jana Pavla II. biskupům, kněžím a věřícím laikům k Roku eucharistie (říjen 2004 – říjen 2005) *Mane nobiscum Domine* (2004)
96. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k Světovému dni míru 1. ledna 2005 (2004)
97. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XIII. světovému dni nemocných 2005 (2005)